Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Susan Hartland
Directeur, Animal Rights Netherlands
Box A8188 Oder 20
2491 DC DEN HAAG

Directoraat-generaal Natuur en Visserij

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Ons kenmerk
DGNV / 107366717

Datum 12 oktober 2026
Betreft Nederlandse betrokkenheid bij de Vietnamese makakenhandel

Geachte mevrouw Hartland,

Dank u wel voor uw brief van 27 mei 2026 waarin u vragen stelt over de invoer van proefdieren uit Vietnam. De brief heeft zowel betrekking op een specifieke CITES-invoeraanvraag als op de algemene situatie rond de invoer van proefdieren uit Vietnam. Met deze brief reageer ik, mede namens de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, op uw vragen en zorgen met betrekking tot de handel in *Macaca fascicularis* uit Vietnam.

Ik kan me goed voorstellen dat handel en gebruik van proefdieren, en met apen in het bijzonder, maatschappelijk vragen oproept. Daarom zet het Kabinet in op een ambitieuze transitie naar proefdiervrij onderzoek, zodat proefdiergebruik op termijn op een verantwoorde wijze kan worden terug gedrongen. Het gebruik van proefdieren zal echter voor afzienbare tijd nog noodzakelijk zijn. Onder andere voor onderzoek naar complex medische aandoeningen met als doel nieuwe en betere behandelmethoden. Nederlandse onderzoekscentra hebben eerder afspraken gemaakt over het gebruik van apen in onderzoek, waarbij zij ervoor gekozen hebben om primair gebruik te maken van een gespecialiseerd Nederlands onderzoekscentrum met een eigen fokkolonie.

Verder kan ik u mededelen dat naar aanleiding van uw brief de CITES-WA het advies uit 2022 opnieuw heeft bekeken en heeft geoordeeld dat het eenmalige positieve advies terecht was. Hieronder licht ik dit verder voor u toe.

De invoer van 240 *Macaca fascicularis* in 2022/2023
Op 21 januari 2022 ontving de Nederlandse Wetenschappelijke Autoriteit (WA) CITES een adviesvraag over de invoer van 240 levende *Macaca fascicularis*. De dieren waren afkomstig uit Vietnam met oorsprongscode C (*Captive-bred*, in gevangenschap gefokte dieren) en het invoerdoel was code M (*Medical purposes* – medische doeleinden). Bij ontvangst van deze invoeraanvraag heeft de WA beoordeeld of aan de relevante CITES-criteria was voldaan.

Macaca fascicularis staat op CITES Appendix II/Bijlage B. Overeenkomstig met artikel 4.2 van EU-Verordening 338/97, toetst de WA bij de invoer van oorsprong C, doel M exemplaren op de mogelijk negatieve gevolgen van de invoer voor het voortbestaan van wilde populaties.

Omdat de WA geen recente invoeraanvragen had ontvangen met betrekking tot de relevante Vietnamese exporteur en het bedrijf was gevestigd in het leefgebied van *Macaca fascicularis*, is er besloten om bij de CITES-Management Autoriteit in Vietnam navraag te doen over de herkomst van de dieren. Op 7 maart, 2022 ontving de WA informatie van de CITES Management Autoriteit in Vietnam. In dit bericht hebben de autoriteiten bevestigd dat de exporteur voldeed aan de criteria in CITES Resolutie Conf 10.16 (*Specimens of animal species bred in captivity)*. In deze resolutie worden onder andere de criteria vastgelegd waaraan moet worden voldaan voordat een dier kan worden uitgevoerd onder oorsprongscode C.

De WA heeft vervolgens contact opgenomen met de CITES-Management Autoriteit in Vietnam om expliciet te bevestigen dat er geen wilde dieren waren toegevoegd aan de in gevangenschap levende populaties van *Macaca fascicularis*. Omdat hier geen reactie op werd ontvangen, kwam de WA tot de conclusie dat een negatief invoeradvies op zijn plaats zou zijn. Op 21 maart 2022 heeft de WA haar negatief invoeradvies gestuurd naar de RVO. Op 23 maart 2022 ontving de WA alsnog een reactie van de CITES-Autoriteiten in Vietnam. In dit bericht werd bevestigd dat aan alle voorwaarden van CITES Resolutie Conf 10.16 was voldaan, met inbegrip van de eis dat fokgroepen in principe in stand moeten worden gehouden zonder de introductie van wilde exemplaren.

Omdat werd bevestigd dat de exemplaren in gevangenschap waren gefokt, vormde de invoer geen bedreiging voor de wilde populaties van *Macaca fascicularis.* Op basis van de beschikbare informatie heeft de voorzitter van de WA besloten het advies te herzien en om te zetten in een éénmalig positief advies. Op 23 maart stuurde de WA haar éénmalig positief advies naar de RVO.

Daarnaast was (en is) de aanvrager in het bezit van een vergunning voor het houden en fokken van proefdieren. Hierop houdt de NVWA-CHD (Centrale Handhaving Dierproeven) jaarlijks toezicht. De CITES WA heeft daar verder geen rol in.

De invoer van Macaca fascicularis uit Vietnam

Zoals uw brief aangeeft, wordt *Macaca fascicularis* door de IUCN aangemerkt als "*Endangered*". Zowel het verlies van leefgebied als intensieve exploitatie worden genoemd als bedreigingen voor deze soort. *Macaca fascicularis* is opgenomen in CITES Appendix II/Bijlage-B. De (commerciële) handel in deze soort is toegestaan, op voorwaarde dat de transactie voldoet aan de vergunningsvereisten van het verdrag, waaronder de vaststelling dat exemplaren op legale wijze zijn verkregen en dat de handel geen nadelige gevolgen heeft voor het voorbestaan van in het wild levende populaties.

De afgelopen jaren is het fokken van *Macaca fascicularis* in Vietnam onderworpen aan extra controle door CITES. In januari 2025 heeft het CITES-secretariaat een onderzoeksmissie naar Vietnam uitgevoerd. Tijdens deze reis werd aanvullende informatie verstrekt over fokactiviteiten, het CITES-rechtskader in Vietnam en het toezicht op fokfaciliteiten (SC78 Doc 33.10). In februari 2025 besloot het Permanent Comité om Vietnam voorlopig niet uit de *Review of animal specimens reported as produced in captivity* te halen. Dit om ervoor te zorgen dat de

technische commissie, de *Animals Committee* (Dierencommissie), de informatie kon beoordelen en aanbevelingen kon doen (SC78 SR – p. 88).

Tijdens de vergadering van het CITES Permanent Comité in november 2025 bracht de CITES *Animals Committee* verslag uit over de uitkomst van haar tussentijdse beoordeling van de informatie van Vietnam. Er werd geen informatie gevonden die wijst op het witwassen van in het wild gevangen exemplaren. De *Animals Committee* concludeerde dat Vietnam de openstaande kwesties op adequate wijze had beantwoord, bijvoorbeeld:

- Er werd voldoende informatie verstrekt over de herkomst en het beheer van fokgroepen
- De werking van commerciële kwekers en satellietlocaties werd verduidelijkt
- De systemen voor inspectie en traceerbaarheid werden adequaat toegelicht

Als gevolg werd overeengekomen dat Vietnam uit de *Review* kon worden gehaald, hoewel er aanbevelingen werden gedaan voor strengere controles en beter logboekbeheer (SC78 SR – p.24).

In uw brief wordt ingegaan op tegenstrijdigheden in diverse CITES-rapporten die zijn verstrekt door CITES-autoriteiten in Vietnam. Bij het doornemen van de beschikbare CITES-documenten voor de handel in *Macaca fascicularis* uit Vietnam, zijn er geen expliciete toelichtingen gevonden voor elk van de cijfers die u noemde. Hiervoor kunnen verschillende verklaringen zijn. Vroege rapportages kunnen onvolledig zijn, waardoor een herziening nodig is zodra er meer informatie is verzameld. Het is mogelijk dat Vietnam aanvankelijk alleen de grootste exporterende bedrijven heeft meegeteld en pas later ook gegevens van andere fokkers heeft meegenomen. Er kan ook onduidelijkheid bestaan over welke cijfers moeten worden gerapporteerd, bijvoorbeeld het totale aantal gehouden dieren, of alleen actieve fokdieren of dieren die in aanmerking komen voor uitvoer. Omdat Vietnam werd gevraagd om meer gedetailleerde informatie te verstrekken, zou de verduidelijking van welke informatie precies nodig was, van invloed kunnen zijn geweest op de gerapporteerde cijfers. Deze cijfers zijn zowel aan de *Animals Committee* als aan het Permanent Comité voorgelegd en gaven geen aanleiding tot bezorgdheid of tot de noodzaak van nader onderzoek. Vietnam heeft aanbevelingen gekregen om zijn administratie te verbeteren, wat in de toekomst wellicht tot minder verwarring en minder correcties zal leiden.

CITES is opgericht om te zorgen voor een legale, traceerbare en duurzame handel in bedreigde soorten, waaronder *Macaca fascicularis*. Elk bewijs van handel die in strijd is met de bepalingen van het verdrag wordt serieus genomen. De zorgen die u in uw brief naar voren brengt, zal de Nederlandse WA onder de aandacht brengen van de EU *Scientific Review Group* waarvan alle WA's van de EU lidstaten onderdeel uitmaken. Indien nodig bevonden, kan Vietnam bij importen naar de EU om nog meer aanvullende informatie worden gevraagd. Ontwikkelingen op het gebied van de internationale handel zullen nauwlettend worden gevolgd.

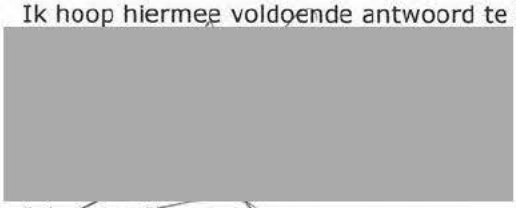
Wettelijke voorschriften voor de invoer van proefdieren

Om CITES-soorten in te voeren, moet aan de voorschriften van EU-Verordening 338/97 worden voldaan. Voor de handel en/of inzet van proefdieren gelden

aanvullende wettelijke voorschriften uit de Nederlandse Wet op de dierproeven, die voortvloeien uit de Europese richtlijn 2010/63/EU.

Ik verwijs naar eerdere antwoorden die in 2024[1] en 2026[2] aan de Kamer zijn gestuurd met betrekking tot het gebruik van proefdieren en deze importeur.

Ik hoop hiermee voldoende antwoord te hebben gegeven op de gestelde vragen.

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

[1] Antwoord op vragen van het lid Kostic over een via Nederland verspreide tuberculose-uitbraak bij apen die als proefdier worden gebruikt | Tweede Kamer der Staten-Generaal

[2] Antwoord op vragen van het lid Kostić over "de geplande uitbreiding van de handel in apen voor dierproeven" | Tweede Kamer der Staten-Generaal